Izpolnjevanje ljubezni do bližnjega

215 Pravo izpolnjevanje zapovedi ljubezni do bližnjega

1 Simon Juda je rekel: »Da, Gospod in Mojster, še marsikaj v mojem razumevanju ni povsem ravnega. Toda mislim si: ker se mi je doslej večina tistega, kar se mi je sprva zdelo krivo, pozneje tako zlahka zravnala, se bodo sčasoma same od sebe zravnale tudi manj krive črte mojega razumevanja.«
2 Jaz sem rekel: »Kar na dan s tistim, kar se ti še ne zdi ravno!«
3 Simon Juda je rekel: »Gospod, to bom storil, toda ne preveč rad, ker tako pred drugimi učenci razkrivam, da sem v marsičem še morda neumnejši kakor oni. Če pa že želiš, bom spregovoril tudi o tem in samega sebe ponižal pred sopotniki.
4 Glej, ko si nas in ljudstvo poučeval o ljubezni do Boga in ljubezni do bližnjega, si tudi rekel, da naj človek ljubi tudi najhujše sovražnike in blagoslavlja tiste, ki ga preklinjajo, naj dobro dela tistim, ki mu delajo zlo, in naj tistemu, ki ga udari po enem licu, nastavi še drugo, namesto da bi ga udaril nazaj.
5 Dobro vidim, da takšno vedenje, ki ga poučuješ in priporočaš kot ljubezen do bližnjega, dobiva pravo, nebeško obliko - kajti če naj bi ljudem delali vse, kar sami želimo in hočemo, da bi v podobnih okoliščinah delali tudi nam, je upravičeno pričakovati, da naj bi človek ljubil celo svoje sovražnike, molil za tiste, ki ga preklinjajo, in delal dobro tistim, ki mu delajo slabo. Toda pri tem se mi zdi še marsikaj krivo, in to zato, ker je v takšnih primerih zanemarjena nujna obramba. Vse to naj bi veljalo za ljudi, ki v zlu do bližnjega ne pretiravajo, toda iz tega Tvojega nebeškega nauka bi morali biti vsaj malo izvzeti ljudje, ki se do sočloveka neprenehoma vedejo kot pravi skrajni hudiči.
6 O zaušnici ne bom govoril, in tudi mene ne bi bilo konec, če bi tistemu, ki bi mi morda primazal zmerno zaušnico, navsezadnje obrnil še drugo lice, naj me udari še enkrat, če ga že veseli, in bi potem bila med nama mir in sprava; kaj pa tedaj, če bi me že s prvo zaušnico skoraj ubil? Ali ne bi tedaj raje posegel po kakšni obrambi, če bi mi bila ta mogoča, kot da se pustim pokončati kakšnemu jeznemu orjaškemu Samsonu?
7 Mislim, o Gospod in Mojster, da je v tem Tvojem tako zasnovanem nauku o ljubezni do bližnjega - sicer le po presoji mojega posvetnega razuma - še marsikaj krivega, kar ne more tako zlahka prebaviti pravočrtni želodec človeške duše. Sicer ne vem, ali sem govoril pametno ali nespametno. Ker pa sem kljub temu prepričan, da mora biti moj tosvetni razum boljše narave, sicer bi težko spoznal Tebe kot Gospoda in Mojstra, tudi menim, da prav ta boljša narava mojega razuma zaznava neke manjše krivine.«
8Jaz sem rekel: »Postavil si kar dobro in pravo vprašanje, toda ob tem te moram tudi opozoriti, da imaš sicer prav oster razum, toda - kriva pa je tvoja bližajoča se starost - tem slabši spomin, in se tako ne spominjaš marsičesa, kar sem ob različnih

priložnostih še povedal kot pojasnilo prave ljubezni do bližnjega.
9 Samo po sebi se razume, naj človek skrajno zlemu človeku s svojo preveliko prijaznostjo ne daje še več priložnosti, da krepi svojo zlobo in postaja še hudobnejši, kot že je.
10 V takšnem primeru bi nadaljnje popuščanje pomenilo podpirati sovražnikovo nadvse naraščajočo zlobo. Zato sem na ta svet v vseh časih postavil stroge sodnike in jim dal pravico krotiti in kaznovati preveč zle in hudobne ljudi glede na njihov prestopek, vam pa dal tudi zapoved, naj ste podložni posvetni oblasti ne glede na to, ali je blaga ali stroga.
11 Kdor ima torej zlega sovražnika, naj gre k posvetnemu sodniku in ga naznani, ta pa mu bo že izgnal njegovo hudobijo.
12 Če tega ni mogoče doseči s telesnim kaznovanjem, to nazadnje učinkovito doseže meč. In tako je tudi z zaušnico. Če ti jo primaže manj hudoben človek, ki ga je k temu napeljala trenutna vzkipljivost njegove narave, se ne brani, da se bo - ker mu nisi primazal nasprotne zaušnice - pomiril, in potem bosta brez posvetnega sodnika zlahka spet dobra prijatelja.
13 Če pa ti kdo zada morilsko zaušnico v skrajni jezi, imaš tudi vso pravico do obrambe. In glej, če s tem ne bi bilo tako, vam tudi ne bi bil rekel, naj si otresete tudi prah z nog nad ljudmi, ki vas ne samo da ne bi sprejeli, temveč bi vas poleg vsega še zasmehovali in vam grozili z različnim preganjanjem.
14 O, prepričan bodi, da s Svojo pridigo o ljubezni do bližnjega niti najmanj nisem odpravil moči in oblasti meča, ju pa tako dolgo zadržujem, dokler sovražnost med ljudmi ne doseže tolikšne stopnje, da jo človek lahko upravičeno imenuje peklensko.
15 Pri prednikih je po Mojzesovi postavi in pri večini starih sodnikov veljalo: ‘Življenje za življenje, oko za oko, zob za zob!’ Pri vas pa naj ne bo tako, da bi vzeli takšno postavo preveč dobesedno in da sovražniku ne bi smeli odpustiti pogosteje kot sedemkrat; toda to sem vam že velikokrat pojasnil in ste tudi razumeli.
16 Kot rečeno, s tem nisem odpravil Mojzesove postave, sodnikov in prerokov, temveč jih le omilil, ker so postavo jemali preveč dobesedno, in so vse kaznovali enako strogo, tudi tistega, ki je svojega bližnjega prizadel in oškodoval bolj nehote kakor iz hudobije.
17 Posledica, da so se sodniki prestrogo držali postave, je bila tudi ta, daje ljudstvo v času Samuela, zadnjega sodnika v Izraelu, od Mene zahtevalo kralja, ker je upalo, da bo kralj bolj usmiljen pri izvajanju postave kakor sodniki. Ljudstvo se je sicer motilo, zlasti pri kralju Saulu, ki je kaznoval še strožje kakor prejšnji sodniki, vendar sta bila David in tudi Salomon bolj človeška kakor sodniki.

18 Toda pod poznejšimi kralji, zlasti, ko se je kraljestvo razdelilo med več kraljev, je bilo še huje kakor pod sodniki. Ko je nazadnje postalo preveč hudo, ni preostalo drugega kot Jude in številna druga sosednja ljudstva, s katerimi so bili Judje v nenehnih sporih, izročiti združeni rimski moči, saj je imel Rim v posvetnem smislu najboljše, najmodrejše in najbolj smotrne zakone. In glej, kmalu je bil spet red in mir med Judi in tudi med sosednjimi ljudstvi.
19 Če pa se bodo začeli Judje spet povzdigovati in bodo judovski duhovniki začeli rimske zakone čedalje bolj označevati za bogoskrunske ter preklinjati boljše Jude zato, ker so prijatelji Rimljanov, se bodo Rimljani spet dvignili in z veliko močjo vdrli v to kraljestvo in ga tako razrušili, da ne bo ostal kamen na kamnu. In Judje sami bodo pregnani po vsem svetu, potem se bo tudi zgodilo, kar sem vam že napovedal, da bodo prosili, naj jim ne bi bilo treba bežati pozimi in tudi na sabat ne, saj bi se jim potem godilo še slabše kot ob drugih letnih časih in delovnih dnevih. Zlasti hudo bo bežati nosečnicam.
20 V tistem času bosta tudi dva Juda spala v isti postelji; enemu, kot znanemu prijatelju Rimljanov, bo prizaneseno, zakrknjen Jud pa bo zavržen. In tudi v istem mlinu bosta mlela druga dva. Iz istega razloga bo enemu prizaneseno, drugi bo pa zavržen. Kdor bo delal na polju, se zaradi suknje naj ne bi vrnil v hišo, kdor bo na svoji hiši popravljal streho, naj s strehe več ne stopi v hišo, da bi kaj vzel iz nje, temveč naj raje skoči z nje na tla in si skuša z begom rešiti življenje. Kajti če bi šel v hišo, bi zagotovo izgubil življenje, če pa bo skočil s strehe, bo lahko v ugodnih okoliščinah življenje še ohranil in se rešil z begom.
21 Glej, dragi Simon Juda, vse to sem vam, številnim judom in farizejem že pogosto napovedal, in mislim, da boš tudi v tem našel marsikaj krivega.«

Jakob Lorber
Janezov veliki evangelij
knjiga 10